

Trygging av vinningi fiskimanna.

Javnaðarflokkurin hevur lagt skriv inn á ting um við lóg at tryggja fiskimanninum á hvørjum fari, hann so er, frábýtisrætt og vissu fyrir at fáa pening-in, hann hevur vunnið.

Føroya Fiskimannafelag hevur seinri í skrivi til tingið tikið undir við javnaðarmonnum.

Málið hevur verið til viðgerðar. Men flokkarnir hava bít seg í tvíningar.

Sambandsflokkurin og fólkaflokkurin eru gingnir saman, meðan javnaðarflokkurin ikki hevur slakkað av, men hildið fast um at fáa lógfest frábýtisrættin og trygging avrokningarátt.

Men fyrir at fiskimenninir sjálvir kunnu taka stöðu, prenta vit bæði uppskotini.

Frá javnaðarflokkinum:

Uppskot

til
lóg um frábýtisrætt og trygging av vinningi fiskimanna:

§ 1.

Manningin á fiskifari eigur frábýtisrætt, um meirlutin er fyrir tí.

§ 2.

Sólan av veiðipartinum hjá manningini við frábýti skal fara ígjøgnum annað fiskimannafelagið, Føroya Fiskimannafelag ella Suðuroyar Fiskimannafelag so sum manningin kemur á samt.

Føroya Fiskasöla ella annar avrokningarstovni, maður ella felag, ið selir ella keypir óbýtta veiði, skal avrokna manningini og útgerðarmonnum (útgerðarfeløgum) hvørjum sær, um meirlutur er fyrir tí.

Avrokningarnar fyrir manningina skulu fara ígjøgnum annað av teimum nevndu fiskimannafelögum.

Frá sambandsflokkinum og fólkaflokkinum:

Uppskot:

Lögtingið heitir á Føroya Fiskasölu um, tá söla fer fram, at seta av so mikið av sölupeninginum, ið svarar til manningapartin og gjalda til ávarandi fiskimannafelag, tá meirlutin av manningini á viðkomandi fiskifari krevur tað, áðrenn skipið fer avstað og skrivliga sigur Føroya Fiskasölu frá.

gr. 5.

Rakstrar- og rentuútreiðslur verða at bera av lönjavnungargrunnum.

gr. 5.

Henda lóg fær gildi tann 1. april 1950.

Skotið verður upp, at avsett og gildið verður:

1. Snöriskontrakt til saltfisk. Til manning (allir uttan skiparin) 35 pst. av bruttosöluni.

2. Línukontrakt til saltfisk. Til manning (allir uttan skiparin) 29 pst. av bruttosöluni.

3. Kontrakt við minni trolföru til saltfisk. Til manning (allir uttan skiparin) 29 pst. av bruttosöluni.

4. Kontrakt við trolarum til saltfisk. Til manning (allir uttan skiparin, stýrimenn og maskinmeistarar) 20 pst. av bruttosöluni.

Útgjaldsprosentini verða ikki sett hægri enn fiskimannsins partur ætlast at rökka.

Fiskimannafelögin ábyrgdast útgerðarmanninum tað, hann mögulega eigur á eftir roknskapinum fyrir felagsútreiðslur og fyrir mögulega *forgreiðslu* til manningina, tó bert so langt sum viðkomandi fiskipartur røkkur til. Visir roknskapurin, at manningin eigur á hjá útgerðarmanninum, verður hetta av útgerðarmanninum at gjalda inn til avvarandi fiskimannafelag. Annars verður ein regulering at fara fram, tá alt er uppgjört.

Eftir tí leiki, sum er farin fram í blöðunum, og tí, sum er á munni fiskimanna millum, hevur Føroya Fiskasöla litið álit millum fiskimenn.

Okkum tykir tað tí vera ússaligt svar at geva Føroya fiskimanninum á teirra so harðliga og víttgangandi krav, sum livsins trupulleikar hava pressa teir at seta til Føroya lögtings, einans veikt og eyðmjúkt at gera *eina áheitan* á hesa sölu. Men eftir omanfyrirstandandi er tað altso ein kaldur veruleiki, at sambandsmenn og fólkaflokksmenn á tingi ikki vilja ganga fiskimanninum longur á móti enn at gera *eina áheitan* á Føroya Fiskasölu um at halda ein ávisan part av sölunum afturi til at gjalda ávarandi fiskimannafelag.

Og so er *henda áheitan* bein-skerd. Ávarandi fiskimannafelag verður sett til svars fyrir reiðarans mögulega forskoti og øðrum tilgóðahavandi hjá fiskimanninum. Ta torir tí neyvan at gjalda fiskimanninum nakað, fyrr enn uppgjört er millum hann og reiðarin. Og nær verður tað?

Og frábýtisrætturin? Avrokningin við sölu innanlanda? Tað hava teir vent hitt deyva oyra til — sleppt tí uppá fjall, sleppt öllum málinum uppá fjall. Tað er sannleikin um sambandsins og fólkaflokksins stöðu!

Saneringsmálið.

Hitt svartasta afturhaldið við „Dimmaketting“ á odda roynir viku eftir viku at trútta inn í Føroya fólk fullkomiliga ranga frásögn um, hvat ið ætlanin er hjá P. M. Dam og øðrum, ið hava sligist fyrir figgjartarvótum til skipaflota okkara, so driftin ikki steðgar, og fiskimenn í hópatali verða vinnuleysir fyrir langa tíð.

Trúttad er í fólk, at tað verða bankarnir og peningavalðið, sum fáa figgjartarvótarpengin, ið hitt almenna fær til vega.

Hetta er ljót ósannind.

Eitt stykki í figgjartarvótarlógaruppskotinum endar við hesum orðum: „Lögtingið fyriskrivur í reglugerð reglur og treytir fyrir lætta eftir hesi lóg, tó so at hvøki banki ella Vinnulánsgrunnurin ella annar lánveðhavarir fær lut í figgjartarvótarpenginum.“

Ætlanin við figgjartarvótini — saneringarpenginginum — er at nýta hann til:

1. Orðning av sjóþantikravinum, altso fyrst og fremst til rindan av býrum, ið eru ógoldnar, og sum eiga sjóþant í skipinum, ein rættur, sum gongur framum allan annan veðrætt í skipinum.

2. Orðning av gjaldan av tí partinum, sum eftiri er hjá kreditorum aftaná, at teir eru gingnir við til eina munandi akkord, avslátt.

Vit kunnu taka eitt dømi um henda avslátt:

Ánarnir av einum skipi fingur kreditorarnar at sláa 85 pst. av ímóti at fáa tey 15 pst. av skuldini goldin kontant. Hesi 15 pst. skuldi altso figgjartarvótarpengurin hjálpt ánarnum at goldið ímóti saldokvittan frá kreditorunum.

3. Mögulega neyðuga ábót av sjálvum skipinum, so tað kann sleppa út at veiða.

Tað er so statt ikki ætlanin, at peningurin skal verða brúktur til at fylla í bankarnar og aðrar veðhavarar. Tvörturímóti. Tað er meiningin, at bankarnir eins væl og Vinnulánsgrunnurin skulu geva moratorin, betal-ingarfreist, og verður talan um hjá Vinnulánsgrunninum heilt at falla frá gjaldkravi fyrir ein part av skuldini, skal hesin partur ganga inn sum parta-ella lutapeningur.

Afturat hesum er talan um:

rentulækking,
lækking av tryggingarpeninginum,

lógfesta kannan av öllum skipasmíðju- og øðrum umvælingarútreiðslum, ið verða at skera niður, um tær eru ov høgur,

setan á stovn av kokkaskúla,

setan av serkønum maskineftirlitsmonnum

ein centraliseran av öllum innflutningi av útgerðarvörum sum salti, koli, greiðum, mati o. ó.

Hetta er í hövuðsheitunum tað ið P. M. Dam hevur barst fyrir.

I öllum londum hevur av og á verið noyðst at sanera vinnulívið, serliga hövuðsvinnuna. Hetta er vanlig henti í yvirganginum frá hákonjunkturum til lágonjunkturum, sum tilfellið er í dag hjá okkara sjóvinnu.

Og hvør skuldi kunna hugsa sær nakran Føroying, sum ikki vildi verið við til at veitt okkara sjóvinnu, okkara hövuðsvinnu, somu sømdir sum onnur lond geva hövuðsvinnum sínum?

Lönjavnungargrunnur

skipfiskimanna

var mál, ið javnaðarflokkurin reisti á tingi, og sum tað eydnadist at fáa hinar flokkarnar við.

Sambært upplýsing grunnsins hava 600 fiskimenn fingið til-samans 474.000 kr. í lönjavnung fyrir 1947 og 1948, og hevði grunnurin tá eftir 491.000 kr.

Fyrir seinasta ár ætlast ein hópur av fiskimönnum at treingja til lönjavnung. Spurn-ingurin er um gjaldið fyrir 1949 verður at rökka. Men skuldi ov litið verið, verður sambært ting-samttykt inntil 50 pst. at fáast afturat frá Føroya lögtingi.

Verður nú at eydnast at fáa forskotsrindanina, sum er skrivad um aðra staðni í blaðnum, hava fiskimenn av javnaðarflokksins ávum vunnið tvey stórtig fram á leiðina móti tryggum figgjartarvótum, ið er eitt hövuðsmálið í stevnu javnaðarflokksins.

KORTA NEI!

Sambandið og fólkaflokkurin vildu heldur ikki hesa ferð ganga við til javnaðarflokksins uppskot. Hesir flokkar vildu ikki fara longur enn at biðja Føroya Fiskasölu um at geva hvørjum av teimum fiskimannafelögum, Føroya skipara- og navigatørfelag og Føroya maskinist- og motopassara-felag hvør sín limin — 3 íalt — í umboðsmannavæðini. Ikki nakað um, at landsstýrið skal treyta einkarrættin ella um at stovna eina nýggja fiskasölu, um Føroya Fiskasöla verður tvør, sum hon hevur verið higartil.

Seinasta svar fiskasölnunnar er at felögin kunnu fáa loyvi at senda lurtarar við rætti til fyrispurningar á felagsins umboðsmannafund triðja hvønn mánaða.